

Sygn. akt IV U 738/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 1 kwietnia 2019 roku

Sąd Okręgowy w Tarnowie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Natalia Lipińska

Protokolant: stażysta Anna Klich

po rozpoznaniu w dniu 1 kwietnia 2019 roku w Tarnowie na rozprawie

sprawy z odwołania A. G.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 21 sierpnia 2018 roku nr (...)

w sprawie A. G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o wysokość emerytury

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje odwołującemu się A. G. od dnia 1 lipca 2018 roku prawo do uwzględnienia w wysokości emerytury kapitału początkowego obliczonego według najkorzystniejszego wariantu z 10 kolejnych lat kalendarzowych przypadających w latach 1972 do 1981 przy przyjęciu w miejsce minimalnego wynagrodzenia pracowników wynagrodzenia rzeczywiście osiąganego w sposób wynikający z hipotetycznego przeliczenia kapitału początkowego.

Sygn. akt IV U 738/18

UZASADNIENIE

wyroku Sądu Okręgowego w Tarnowie

z dnia 1 kwietnia 2019 r.

Decyzją z dnia 21 sierpnia 2018 r., nr (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T., na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2018 r., poz. 1270 ze zm.), po rozpatrzeniu wniosku z dnia 26 lipca 2018 r., przyznał A. G. emeryturę od 1 lipca 2018 r., tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek. Wysokość świadczenia obliczył na podstawie art. 26 ustawy emerytalno- rentowej. Podstawę obliczenia emerytury stanowiła kwota składek na ubezpieczenie emerytalne oraz kapitału początkowego z uwzględnieniem waloryzacji składek i kapitału początkowego zewidencjonowanych na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury. Świadczenie stanowiło równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia, dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę. Kwota składek zaewidencjonowana na koncie wnioskodawcy z uwzględnieniem waloryzacji wyniosła: 190.002,68 zł, kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego: 522.579,34 zł, zaś średnie dalsze trwanie życia: 208,60 miesięcy. Wysokość emerytury wyniosła

3.416,02 zł brutto. Przy ustalaniu wysokości emerytury uwzględniono zwiększenie z tytułu opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników za okres 11 lat i 6 miesięcy w kwocie 104,98 zł. Do obliczenia emerytury przyjęto średnie dalsze trwanie życia wynikające z tablicy trwania życia obowiązującej w dniu zgłoszenia wniosku o emeryturę, ponieważ okazało się dla ubezpieczonego korzystniejsze, tj. niższe niż średnie dalsze trwanie życia ustalone na podstawie tablicy trwania życia obowiązującej w dniu osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego. Od 1 września 2018 r. kwota emerytury wraz ze zwiększeniem rolnym wyniosła 3.521,00 zł.

Decyzja ta została zaskarżona przez A. G. odwołaniem. W odwołaniu ubezpieczony domagał się przeliczenia kapitału początkowego i emerytury przy uwzględnieniu jego rzeczywistych zarobków wynikających treści wpisów w legitymacji ubezpieczeniowej i dokumentacji pracowniczej, w tym pism (...) Spółdzielni Usług (...), przy przyjęciu najkorzystniejszego wariantu. W uzasadnieniu odwołujący podał, że posiada ponad 40-letni staż pracy oraz 11 lat i 6 miesięcy podwójnego płacenia składek

z tytułu pracy w zakładach i ubezpieczenia społecznego rolników. Jak wskazał, pracę świadczył do 25 lipca 2018 r., a więc ponad wymagany wiek emerytalny. Zarobki w okresie jego zatrudnienia przekraczały średnią płacę krajową. Przez 4 lata i 8 miesięcy pracował

w (...) pod ziemią, kiedy jego wynagrodzenie było wyższe niż średnia krajowa, podobnie jak w Spółdzielni (...) sp. z o.o. Odwołujący podał, że w jego legitymacji ubezpieczeniowej uwzględniono poszczególne okresy zatrudnienia od 1972 r. i wysokość otrzymywanego wówczas wynagrodzenia. Przeliczając wysokość kapitału początkowego, a następnie emerytury należy zatem uwzględnić w miejsce przyjętego przez ZUS minimalnego wynagrodzenia, jego rzeczywiste zarobki. W piśmie procesowym z dnia 28 listopada 2018 r. (data prezentaty: 30 listopad 2018 r.) odwołujący, podtrzymując swoje dotychczasowe stanowisko w sprawie, wniósł o ustalenie podstawy wymiaru kapitału początkowego z 10 lat: 1973-1976 i 1984-1989 (k. 25).

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. wniósł o jego oddalenie. W uzasadnieniu odnośnie zatrudnienia wnioskodawcy w (...) w Ł. wskazał, że brak jest podstaw do przyjęcia za okres od 30 czerwca 1972 r. do 31 grudnia 1972 r. średniego miesięcznego wynagrodzenia wynikającego z osiąganego w późniejszych latach zatrudnienia w tej (...), tj. 1972-1975, wynikającego z wpisów w legitymacji ubezpieczeniowej. Podobnie, brak jest podstaw do przyjęcia za okres od 1 stycznia 1977 r. do 28 lutego 1977 r. wynagrodzenia ustalonego w oparciu o średnie miesięczne wynagrodzenie z roku 1976, wynikającego

z wpisu w legitymacji ubezpieczeniowej. Za okres zatrudnienia w Spółdzielni (...) w T. od 2 maja 1979 r. do 31 grudnia 1982 r. znajduje się wpis

w legitymacji ubezpieczeniowej obejmujący łącznie lata 1979-1982 z przeciętnym miesięcznym wynagrodzeniem w kwocie 6.284 zł. Wpis ten nie został jednak uwzględniony, gdyż jest nieprawidłowy. Wpis w legitymacji ubezpieczeniowej powinien określać wysokość wynagrodzenia odrębnie za poszczególne lata. Brak jest również podstaw do ustalenia wysokości wynagrodzenia wnioskodawcy w okresach od 1 sierpnia 1983 r. do 31 grudnia 1983 r. i od 1 stycznia 1990 r. do 31 sierpnia 1990 r., kiedy był zatrudniony w (...) Spółdzielni Usług (...) w T. na podstawie wynagrodzenia wskazanego

w świadectwie pracy z dnia 31 sierpnia 1990 r. Tak ustalone wynagrodzenie byłoby zawyżone, gdyż kwota wskazana w świadectwie pracy dotyczy ostatnio otrzymywanego wynagrodzenia. Wynagrodzenie podane w świadectwie pracy jest właściwie zawsze znacząco wyższe od wynagrodzenia otrzymywanego przez pracownika przed kilku laty na początku zatrudnienia u danego pracodawcy. ZUS podkreślił ponadto, że ustalając podstawę wymiaru świadczenia uwzględnia się wyłącznie prawidłowo i niepodważalnie udowodnione wysokości dochodów osiągniętych z pracy. Nie ma natomiast możliwości stosowania domniemania co do wysokości wypłaconego pracownikowi wynagrodzenia. Przepisy z zakresu ubezpieczeń społecznych są normami bezwzględnie obowiązującymi i nie zawierają unormowań pozwalających na ustalenie wynagrodzenia w sposób przybliżony lub prawdopodobny.

W piśmie procesowym z dnia 19 grudnia 2018 r. (...) Oddział w T. podtrzymał swoje dotychczasowe stanowisko w sprawie (k. 30).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny sprawy:

Odwołujący A. G., urodzony w dniu (...), od 30 czerwca 1972 r. do 28 lutego 1977 r. pracował w (...) w Ł. w pełnym wymiarze godzin jako technik elektryk. Od 30 czerwca 1972 do 31 grudnia 1972 r., jak wynika z wpisu w legitymacji ubezpieczeniowej, jego przeciętne miesięczne wynagrodzenie wynosiło 4 566 zł. W okresie od 1 stycznia 1977 r. do 28 lutego 1977 r. przysługiwało mu wynagrodzenia wynikające ze świadectwa pracy z dnia 25 grudnia 1977 r. według stawki dziennej wynoszącej 148,00 zł.

Od 2 maja 1979 r. do 31 lipca 1983 r. odwołujący był zatrudniony w Spółdzielni (...) w T. w pełnym wymiarze czasu na stanowisku specjalisty ds. BH, brd i p.poż., a ostatnio specjalisty ds. BHP, brd. Od 2 maja 1979 r. do 31 grudnia 1982 r. przysługiwało mu wynagrodzenie wynikające z wpisu w legitymacji ubezpieczeniowej, tj. kwota razem brutto 276 494 zł (przeciętne miesięczne 6 284 zł).

Od 1 sierpnia 1983 r. do 31 sierpnia 1990 r. odwołujący pracował w (...) Spółdzielni Usług (...) w T. w pełnym wymiarze godzin na stanowisku samodzielnego inspektora BHP. Od 1 sierpnia 1983 r. do 31 grudnia 1983 r. przysługiwało mu wynagrodzenie wynikające z umowy o pracę z dnia 1 sierpnia 1983 r. według kategorii 14 w kwocie 8 500 zł wraz z dodatkiem za staż pracy w wysokości 11%, zaś za okres od 1 stycznia 1990 r. do 31 sierpnia 1990 r. wynagrodzenie wskazane w karcie płac za 1990 r. (akta osobowe), obejmujące wynagrodzenie zasadnicze, premię i dodatek stażowy.

dowód:

- świadectwa pracy z dnia: 25.02.1977 r., 08.08.1983 r. i 31.08.1990 r.- k. 3, 6-7 cz. III akt ZUS,
- dokumenty zgromadzone w aktach osobowych, w tym: umowa o pracę z dnia 01.08.1983 r., karta płac za 1990 r.,
- legitymacja ubezpieczeniowa,

Do dnia 1 stycznia 1999 r. odwołujący wykazał łącznie 22 lata, 4 miesiące i 29 dni okresów składkowych oraz 6 miesięcy i 5 dni okresów nieskładkowych.

dowód:

- świadectwa pracy- akta ZUS,
- wykaz wprowadzonych okresów ubezpieczonego- cz. I akt ZUS,

Decyzją z dnia 16 sierpnia 2018 r. (...) Oddział w T. ustalił odwołującemu wysokość kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999 r. w kwocie 131.471,45 zł.

Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału oraz wskaźnika wysokości tej podstawy Zakład przyjął przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 6 kolejnych lat kalendarzowych: 1984-1989, tj. z lat przyjętych do ustalenia podstawy wymiaru renty z tytułu niezdolności do pracy (art. 174 ust. 4) ze wskaźnikiem wysokości podstawy wymiaru

na poziomie 113,83%. Ten wariant ustalenia podstawy wymiaru kapitału początkowego okazał się korzystniejszy niż ustalenie podstawy wymiaru ma podstawie art. 15 w związku

z art. 174 ust. 3 ustawy emerytalnej. Przy ustalaniu kapitału początkowego staż pracy uwzględniony na dzień 1 stycznia 1999 r. wyniósł 22 lata, 4 miesiące i 29 dni okresów składkowych (268 miesięcy) oraz 6 miesięcy i 5 dni okresów nieskładkowych.

Przy obliczaniu podstawy wymiaru kapitału początkowego za okresy od 30 czerwca 1972 r. do 31 grudnia 1972 r., od 1 stycznia 1977 r. do 28 lutego 1977 r., od 2 maja 1979 r.

do 31 grudnia 1982 r., od 1 sierpnia 1983 r. do 31 grudnia 1983 r. i od 1 stycznia 1990 r.

do 31 sierpnia 1990 r., w których wysokość zarobków nie została udokumentowana, przyjęto na zasadzie art. 15 ust. 2a ustawy emerytalnej minimalne wynagrodzenie pracowników.

dowód:

- decyzja ZUS z dnia 16.08.2018 r.- cz. I akt ZUS,

Decyzją z dnia 21 sierpnia 2018 r. (...) Oddział w T., po rozpatrzeniu wniosku z dnia 26 lipca 2018 r., przyznał odwołującemu emeryturę od 1 lipca 2018 r., tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek. Wysokość świadczenia obliczył na podstawie art. 26 ustawy emerytalno- rentowej. Podstawę obliczenia emerytury stanowiła kwota składek na ubezpieczenie emerytalne oraz kapitału początkowego z uwzględnieniem waloryzacji składek i kapitału początkowego zewidencjonowanych na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury. Świadczenie stanowiło równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia, dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę. Kwota składek zaewidencjonowana na koncie wnioskodawcy z uwzględnieniem waloryzacji wyniosła: 190.002,68 zł, kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego: 522.579,34 zł, zaś średnie dalsze trwanie życia: 208,60 miesięcy. Wysokość emerytury wyniosła 3.416,02 zł brutto. Przy ustalaniu wysokości emerytury uwzględniono zwiększenie z tytułu opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników za okres 11 lat i 6 miesięcy w kwocie 104,98 zł. Do obliczenia emerytury przyjęto średnie dalsze trwanie życia wynikające z tablicy trwania życia obowiązującej w dniu zgłoszenia wniosku o emeryturę, ponieważ okazało się dla ubezpieczonego korzystniejsze, tj. niższe niż średnie dalsze trwanie życia ustalone na podstawie tablicy trwania życia obowiązującej w dniu osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego. Od 1 września 2018 r. kwota emerytury wraz ze zwiększeniem rolnym wyniosła 3.521,00 zł.

dowód:

- wniosek o emeryturę z dnia 26.07.2018 r.- k. 1-3 cz. I akt ZUS,
- decyzja ZUS z dnia 21.08.2018 r.- cz. I akt ZUS,

Decyzją z dnia 7 września 2018 r. (...) Oddział w T., po rozpatrzeniu wniosku z dnia 3 września 2018 r., na podstawie art. 108 ustawy emerytalnej, przeliczył odwołującemu emeryturę od 1 września 2018 r. z uwzględnieniem składek z tytułu polegania ubezpieczeniu emerytalnemu po dniu przyznania emerytury. Od 1 sierpnia 2018 r. kwota emerytury wyniosła 3.419,96 zł, a po dodaniu zwiększenia z tytułu opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników w wysokości 104,98 zł, kwota świadczenia wraz ze zwiększeniem rolnym osiągnęła poziom 3.524,94 zł.

dowód:

- wniosek z dnia 03.09.2018 r. o ponowne obliczenie świadczenia emerytalno-rentowego- cz. I akt ZUS,
- decyzja ZUS z dnia 07.09.2018 r.- cz. I akt ZUS,

W toku postępowania Sąd zwrócił się do ZUS o dokonanie hipotetycznego przeliczenia kapitału początkowego i emerytury odwołującego według najkorzystniejszego wariantu z 10 kolejnych lat kalendarzowych lub 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia przed 1 stycznia 1999 r. z uwzględnieniem w miejsce przyjętego minimalnego wynagrodzenia za okresy: od 30 czerwca 1972 do 31 grudnia 1972 z tytułu zatrudnienia w KWK (...) przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia wynikającego z wpisu w legitymacji ubezpieczeniowej, tj. kwoty 4 566 zł, a za okres od 1 stycznia 1977 r. do 28 lutego 1977 r. wynagrodzenia wynikającego ze świadectwa pracy z dnia 25 grudnia 1977 r. według stawki dziennej wynoszącej 148,00 zł; od 2 maja 1979 r. do 31 grudnia 1982 r. z tytułu zatrudnienia w Spółdzielni (...) w T. wynagrodzenia wynikającego z wpisu w legitymacji ubezpieczeniowej, tj. kwoty razem brutto 276 494 zł (przeciętnego miesięcznego 6 284 zł); od 1 sierpnia 1983 r. do 31 grudnia 1983 r.

z tytułu zatrudnienia w (...) Spółdzielni Usług (...) w T. wynagrodzenia wynikającego z umowy o pracę z dnia 1 sierpnia 1983 r. (złożonej w aktach osobowych) według kategorii 14: 8 500 zł wraz z dodatkiem za staż pracy w wysokości 11%,

a za okres od 1 stycznia 1990 do 31 sierpnia 1990 r. wynagrodzenia wskazanego w karcie płac za 1990 r. (akta osobowe) obejmującego wynagrodzenie zasadnicze, premię i dodatek stażowy. Według hipotetycznego wyliczenia, wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego obliczony z 10 kolejnych lat kalendarzowych od 1972 r. do 1981 r. wyniósł 118,65%. Emerytura obliczona według art. 26 ustawy na dzień przyznania, tj. 1 lipca 2018 r., wyniosłaby 3.484,92 zł. Do powyższej kwoty przysługuje odwołującemu zwiększenie z tytułu opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników wynoszące 104,98 zł. Łączna kwota emerytury i zwiększenia rolnego na dzień przyznania świadczenia wyniosłaby zatem 3.589,90 zł.

dowód:

- hipotetyczne przeliczenie- k. 43-44,

Stan faktyczny w sprawie Sąd ustalił w oparciu o dowody z dokumentów.

Sąd pozytywnie ocenił dowody z dokumentów, których autentyczność oraz wiarygodność, jak również poprawność materialna i formalna nie budziły wątpliwości, zaś ich forma i treść formalna nie były kwestionowane przez strony postępowania. Brak było zatem jakichkolwiek podstaw, także takich, jakie należałoby uwzględnić z urzędu, aby dokumentom tym odmówić właściwego im znaczenia dowodowego. Dokumenty urzędowe stanowiły więc dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone (art. 244 § 1 k.p.c.), zaś dokumenty prywatne, dowód tego, że osoba, która je podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie (art. 245 k.p.c.).

Sąd Okręgowy rozważył, co następuje:

Odwołanie od zaskarżonej decyzji (...) Oddział w T. z dnia 21 sierpnia 2018 r. zasługiwało na uwzględnienie.

W tej sprawie odwołujący domagał się przeliczenia kapitału początkowego i emerytury przy uwzględnieniu jego rzeczywistych zarobków wynikających z treści dokumentacji pracowniczej w miejsce przyjętego przez ZUS minimalnego wynagrodzenia za pracę.

Jak wynika z treści art. 25 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2018 r., poz. 1270 ze zm.), podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24, stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, zwaloryzowanego kapitału początkowego określonego w art. 173-175 oraz kwot środków zewidencjonowanych na subkoncie, o którym mowa w art. 40a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, z zastrzeżeniem ust. 1a i 1b oraz art. 185. Zgodnie zaś z art. 26 ust. 1 tej ustawy, emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia ustalonej w sposób określony w art. 25 przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego, z uwzględnieniem ust. 5 i art. 183.

W myśl art. 174 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art. 53, z uwzględnieniem ust. 2-12. Przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy: 1) okresy składkowe, o których mowa w art. 6; 2) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 5 oraz 3) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 1-3 i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony

w art. 5 ust. 2 (art. 174 ust. 2 ustawy). Przy ustalaniu kapitału początkowego do okresów, o których mowa w art. 7 pkt 5 stosuje się art. 53 ust. 1 pkt 2 (art. 174 ust. 2a ustawy). Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18, z tym że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się z okresu przed dniem 1 stycznia 1999 r. (art. 174 ust. 3 powołanej ustawy).

Obecnie środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty, zgodnie z § 21 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia

11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe

(Dz. U. z 2011 r. Nr 237, poz. 1412), są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia. Jak wynika

z § 22 ust. 1 tego rozporządzenia, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, środkiem dowodowym stwierdzającym okresy zatrudnienia na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania oraz spółdzielczej umowy o pracę jest świadectwo pracy, zaświadczenie płatnika składek lub innego właściwego organu, wydane na podstawie posiadanych dokumentów lub inny dokument, w tym w szczególności: 1) legitymacja ubezpieczeniowa; 2) legitymacja służbowa, legitymacja związku zawodowego, umowa o pracę, wpis w dowodzie osobistym oraz pisma kierowane przez pracodawcę do pracownika w czasie trwania zatrudnienia. Według wcześniejszej regulacji zawartej w § 20 pkt 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz. U. z 1983 r. Nr 10, poz. 49 ze zm.), środkiem dowodowym mogły być wyłącznie zaświadczenia zakładów pracy wystawione według wzoru ustalonego przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych albo legitymacja ubezpieczeniowa zawierająca wpisy dotyczące okresów zatrudnienia i wysokości osiągniętych dochodów. Nie budzi zatem wątpliwości,

że po zmianie tego rozporządzenia zakres kompetencji organu rentowego w zakresie środków dowodowych został poszerzony o „inny dokument, na podstawie, którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia”. Takim innym dokumentem w rozumieniu rozporządzenia są niewątpliwie dokumenty pracownicze zawarte w aktach osobowych, np. umowy o pracę, czy angaże ustalające wysokość wynagrodzenia, w tym godzinową stawkę tego wynagrodzenia.

Wysokość zarobków, której pochodną jest podstawa wymiaru składki

na ubezpieczenie społeczne, to fakt mający istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy

(art. 227 k.p.c.), który w postępowaniu przed sądem udowodniany może być wszelkimi środkami wynikającymi z przepisów Działu III rozdziału 2 kodeksu postępowania cywilnego. Ograniczenia dowodowe zawarte w rozporządzeniu w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe dotyczą wyłącznie postępowania przed tymi organami. Nie mają więc zastosowania w postępowaniu sądowym, opartym na zasadzie swobodnej oceny dowodów (por. wyroki SN: z dnia 7 grudnia 2006 r., I UK 179/06, LEX nr 342283, z dnia 14 czerwca 2006 r., I UK 115/06, OSNP 2007/17-18/257, z dnia 25 lipca 1997 r., II UKN 186/97, OSNP 1998/11/342 i z dnia 2 lutego 1996 r., II URN 3/95, OSNP 1996/16/239).

W przypadku braku dokumentacji płacowej istnieje możliwość ustalenia wysokości wynagrodzenia ubezpieczonego w oparciu o dokumentację zastępczą znajdującą się w aktach osobowych, taką jak umowy o pracę czy angaże, w których zawarte są dane dotyczące wynagrodzenia. W takim jednak wypadku uwzględnić można tylko takie składniki, które są pewne, wypłacane były w danym okresie, stałe i w określonej wysokości. Wysokości wynagrodzenia lub danego składnika wynagrodzenia nie można zatem ustalać w sposób przybliżony, ale pewny, na podstawie konkretnego dokumentu bądź jego kopii, który zachował się w dokumentacji osobowej ubezpieczonego (por. wyrok SA w Poznaniu z dnia

3 czerwca 2015 r., III AUa 535/14, LEX nr 1781979, wyrok SA we Wrocławiu z dnia

18 stycznia 2012 r., III AUa 1555/11, LEX nr 1113058).

Wyliczając wysokość należnej odwołującemu emerytury ZUS przyjął wynagrodzenie minimalne w tych okresach, w których nie zostało ono albo w ogóle udokumentowane albo udokumentowane w sposób, jaki organ rentowy zakwestionował.

W ocenie Sądu brak jest podstaw, aby kwestionować prawidłowość i rzetelność wpisu w legitymacji ubezpieczeniowej, dokonany na stronie 83, dotyczący przeciętnego miesięcznego zatrudnienia odwołującego w 1972 r. z tytułu zatrudnienia w (...) w Ł.. Odwołujący został zatrudniony

w Kopalni w dniu 30 czerwca 1972 r. W rubryce zatem zarobek razem brutto pracodawca powinien wpisać sumę wynagrodzenia z 6 miesięcy od czerwca do grudnia 1972 r. Przyjąć należało, że prawidłowo pracodawca uwidocznili w legitymacji przeciętny miesięczny zarobek, tj. kwotę 4.566 zł, a przemawia za tym to, że w kolejnym roku 1973 miesięczne wynagrodzenie było zbliżone do tej kwoty, nieznacznie ją przekraczając. Pomnożenie tej kwoty przez 6 daje łącznie zarobek odwołującego z okresu od czerwca do grudnia 1972 r.

w kwocie 27.396 zł, nie zaś w kwocie 54.905 zł. Za rok 1972 r. pracodawca błędnie więc wskazał jedynie zarobek odwołującego razem brutto podając, że jest to kwota 54.905 zł, ponieważ nie uwzględnił tego, iż tym roku ubezpieczony pracował nie przez 12, ale przez

6 miesięcy. Zdaniem Sądu, ta omyłka nie podważa prawidłowości wpisu co do przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia odwołującego w tym czasie, a w konsekwencji wiarygodności tego wpisu. Dlatego, Sąd przyjął, że w okresie zatrudnienia ubezpieczonego w (...) w Ł. od 30 czerwca 1972 do 31 grudnia 1972 r., jego przeciętne miesięczne wynagrodzenie wynosiło 4 566 zł, co po pomnożeniu przez 6 miesięcy daje kwotę 27.396 zł. Z uwagi na brak angażu, co umożliwiłoby przyjęcie stawki godzinowej wynikającej z poprzedniego „angażu” aż do momentu „angażu” wprowadzającego stawkę wyższą, za okres od 1 stycznia 1977 r. do 28 lutego 1977 r.

Sąd uwzględnił wynagrodzenie wynikające ze świadectwa pracy z dnia 25 grudnia 1977 r. według stawki dziennej wynoszącej 148,00 zł. Jest to bardzo krótki okres wynoszący

2 miesiące i nie może być jakichkolwiek wątpliwości co do tego, że w tym czasie odwołującemu przysługiwała płaca według takiej właśnie stawki, ponieważ w świadectwie pracy podaje się i tak jest w tym przypadku, stawkę wynagrodzenia obowiązującą na ostatnio zajmowanym stanowisku tuż przed rozwiązaniem stosunku pracy.

Za okres zatrudnienia odwołującego w Spółdzielni (...) w T. od 2 maja 1979 r. do 31 grudnia 1982 r. w legitymacji ubezpieczeniowej znajduje się wpis obejmujący lata 1979-1982 z przeciętnym miesięcznym wynagrodzeniem w kwocie 6 284 zł

i zarobkiem razem brutto w kwocie 276 494 zł. Wpisu tego organ rentowy nie uwzględnił twierdząc, że jest nieprawidłowy. Jeżeli wymieniony wyżej zarobek razem brutto podzielimy przez liczbę przepracowanych miesięcy, tj. 44 (3 lata i 8 miesięcy), na które złożyło się zatrudnienie od 2 maja 1979 r. do 31 grudnia 1979 r. i od 1 stycznia 1980 r. do 31 grudnia 1982 r., to wynik daje kwotę wpisaną w legitymacji, a zatem przeciętny miesięczny zarobek w kwocie 6 284 zł. Pomimo, iż pracodawca nie wskazał poszczególnych kwot zarobku razem brutto i przeciętnego miesięcznego za poszczególne lata, z uwagi na prawidłowy wynik przedstawionej wyżej operacji arytmetycznej, Sąd uznał, że nie ma przeszkód, aby przy przeliczaniu kapitału początkowego i emerytury uwzględnić za okres zatrudnienia odwołującego od 2 maja 1979 r. do 31 grudnia 1982 r. w Spółdzielni (...) w T. wynagrodzenie wynikające z wpisu w legitymacji ubezpieczeniowej, tj. kwotę razem brutto 276 494 zł i przeciętne miesięczne wynagrodzenie w kwocie 6 284 zł.

Za okres zatrudnienia odwołującego od 1 sierpnia 1983 r. do 31 grudnia 1983 r.

w (...) Spółdzielni Usług (...) w T. Sąd przyjął wynagrodzenie

z umowy o pracę z dnia 1 sierpnia 1983 r. według kategorii 14 w kwocie 8 500 zł wraz

z dodatkiem za staż pracy w wysokości 11%. W aktach osobowych znajduje się taki dokument, który określa stawkę wynagrodzenia odwołującego w dacie rozpoczęcia pracy.

Za okres od 1 stycznia 1990 r. do 31 sierpnia 1990 r. Sąd uwzględnił natomiast wynagrodzenie wskazane w karcie płac za 1990 r. (akta osobowe), obejmujące wynagrodzenie zasadnicze, premię i dodatek stażowy. Brak było podstaw, aby kwestionować zapisy umowy o pracę, czy karty płac. Dokumenty te w ocenie Sądu, jak pozostałe zresztą zgromadzone w aktach osobowych, są rzetelne. Sporządzone zostały przez uprawnioną do tego osobę i w odpowiedniej formie.

Według hipotetycznego wyliczenia ZUS, uwzględniającego powyższe kwoty i stawki wynagrodzenia w spornych okresach, wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego obliczony z 10 kolejnych lat kalendarzowych od 1972 r. do 1981 r. wyniósł 118,65%. Według tego wyliczenia, emerytura obliczona według art. 26 ustawy na dzień przyznania, tj. 1 lipca 2018 r., wyniosłaby 3.484,92 zł. Jak podano, do powyższej kwoty przysługuje odwołującemu zwiększenie z tytułu opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników wynoszące 104,98 zł. Łączna kwota emerytury i zwiększenia rolnego na dzień przyznania świadczenia wyniosłaby zatem 3.589,90 zł.

Wyliczenia tego odwołujący nie kwestionował. W wyniku przeliczenia uzyskano kwoty kapitału początkowego i emerytury wyższe niż dotychczas ustalone przez ZUS, w związku z czym odwołanie od zaskarżonej decyzji należało uwzględnić.

Podstawa wymiaru kapitału początkowego nie mogła zostać wyliczona z 10 lat: 1973-1976 i 1984-1989, ponieważ obliczenie podstawy wymiaru z 10 kolejnych lat kalendarzowych oznacza 10 kolejnych lat przypadających bezpośrednio po sobie bez żadnych przerw. Oznacza to, że jeżeli ubezpieczony chciałby, aby początkiem takiego 10-lecia był rok 1973, to musiałoby to być 10 kolejnych lat 1973-1982. Jeżeli natomiast ubezpieczony chciałby, aby końcowym rokiem takiego 10-lecia był rok 1989, to musiałoby to być 10 kolejnych lat 1980-1989. Przedstawiony przez odwołującego sposób ustalenia podstawy wymiaru kapitału początkowego ma więc charakter dowolny i nie uwzględnia przepisów ustawy emerytalnej. Zgodnie z art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS, podstawę wymiaru emerytury i renty stanowi ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę lub rentę, z uwzględnieniem ust. 6 i art. 176. Przepis ten wyraźnie mówi o 10 kolejnych latach, nie zaś 10 latach dowolnie wybranych przez ubezpieczonego.

Sąd zmienił więc zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał odwołującemu A. G. od dnia 1 lipca 2018 r. prawo do uwzględnienia w wysokości emerytury kapitału początkowego obliczonego według najkorzystniejszego wariantu z 10 kolejnych lat kalendarzowych przypadających w latach od 1972 r. do 1981 r. przy przyjęciu w miejsce minimalnego wynagrodzenia pracowników wynagrodzenia rzeczywiście osiąganego w sposób wynikający z hipotetycznego przeliczenia kapitału początkowego.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie powołanych przepisów prawa oraz art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., Sąd orzekł jak w sentencji wyroku.